

EKSAMENSSAMARBEIDANDE FORKURSINSTITUSJONAR

Forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning

Universitetet i Stavanger, Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Buskerud,
Høgskulen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark,
Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund, Sjøkrigsskolen, Rogaland kurs- og kompetansesenter,
Høgskolen i Vestfold

Eksamensoppgåve

7.juni 2013

FYSIKK

Nynorsk

Eksamenstid:

5 timar

Hjelpemiddel:

Godkjende formelsamlinger i matematikk og fysikk.
Godkjend kalkulator.

Andre opplysningar:

Dette oppgavesettet inneheld fem oppgåver med deloppgåver.
Du skal svare på alle oppgåvene og deloppgåvene.

Oppgavesettet har fire tekstsider medrekna framsida.

Oppgave 1

Ei lommelyktpære er merka med 6,0V/8,5W.

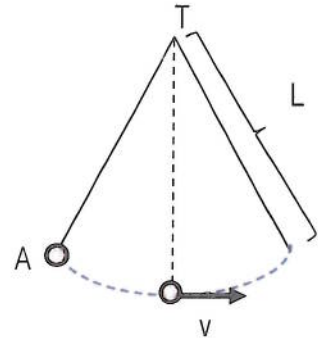
- a) Rekn ut den straumen lyspæra må ha for å lyse normalt.
- b) Rekn ut resistansen til lyspæra.
- c) Kor mykje energi bruker ho på 15 minutt når ho lyser normalt?
- d) Vi koplar lyspæra til eit batteri på 9,0 V.
For at ho skal lyse normalt må vi kople til ein motstand.
Teikn koplingsskjema.
Kor stor resistans må denne motstanden ha?

Oppgave 2

- a) Kva er β - stråling?
Gje eit døme på ein atomkjerne som sender ut β - stråling.
Forklar kva som skjer i kjernen og skriv reaksjonslikning.
- b) Kva er γ - stråling? Kva skjer i kjernen når den sender ut denne strålinga?
- c) Nukliden ^{210}Po sender ut α -stråling. Skriv ei fullstendig reaksjonslikning for reaksjonen og rekn ut reaksjonsenergien.
Kvar vert det av denne energien?
- d) Gjer greie for kva vi meiner med halveringstida for radioaktive nuklider. Dersom vi startar med 100 g av ^{210}Po , kor lang tid tar det før vi har att 5,0 g?

Oppgave 3

Ein pendel består av ei masseløs snor med lengd 60,0 cm og ei kule med masse 40,0 g. Vi dreg pendelen ut til posisjon A og slepp han.

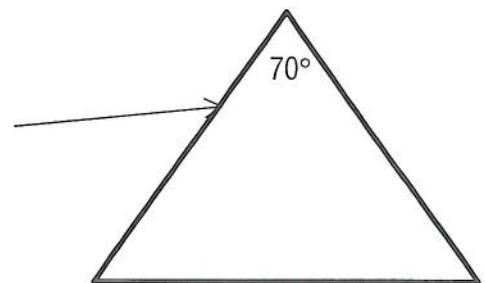

- Farten i botnpunktet er 1,70 m/s. Kor stor akselerasjon har kula i botnpunktet?
- Teikn og rekn ut dei kreftene som verkar på kula i botnpunktet.
- Rekn ut kva vinkel snora hadde med loddlinja då vi sleppte pendelen.
- Når kula er i botnpunktet, støyter ho saman med ein kloss som ligg på eit bord. Klossen har massen 580 g. Etter samanstøyten får kula farten 1,10 m/s i motsett retning. Kor stor fart får klossen rett etter samanstøyten?

Oppgave 4

Ein lysstråle går frå luft inn i eit likebeint glasprisme som vist på figuren.

Glaset har ein brytningsindeks på 1,57 og innfallsvinkelen er 36° .

- Kva meiner vi med totalrefleksjon? Rekn ut grensevinkelen mot luft for dette glaset.
- Rekn ut strålegangen til lysstrålen er ute av prismet. Teikn ein stor og tydeleg figur.
- Vi sender laserlys med bølgjelengd 630 nm gjennom eit gitter som har 300 linjer per mm. På ein skjerm i avstanden 0,80 m frå gitteret får vi eit interferensmønster.

Rekn ut lengda mellom 1. og 2. maksimum på same side av 0. ordens maksimum på skjermen.

Oppgave 5

- a) Ein sylinder med bevegeleg stempel inneheld ein gass med volum $3,5 \text{ dm}^3$. Trykket i gassen er 101 kPa .

Vi skyv stemplet innover slik at volumet vert redusert til $2,2 \text{ dm}^3$. Temperaturen endrar seg frå 20°C til 28°C .

Rekn ut det nye trykket i gassen.

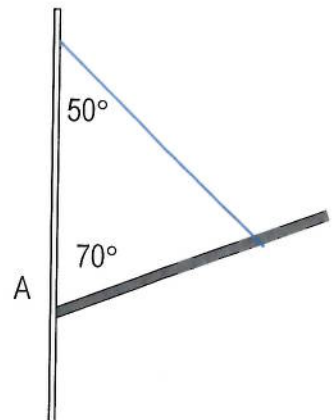
- b) I ein behaldar med 50 g neongass er temperaturen 28°C .
Rekn ut den totale indre translatoriske kinetiske energien til gassen.

- c) Ein kloss glir nedover eit skråplan. Klossen har masse $m = 1,4 \text{ kg}$, og skråplanet har hellingsvinkel $\alpha = 31^\circ$. Friksjonstalet (friksjonskoeffisienten) mellom kloss og skråplan er $0,34$

Teikn ein figur som viser alle kreftene som verkar på klossen og rekn ut akselerasjonen til klossen.

- d) Vi set ei bøtte med $8,0 \text{ l}$ vatn som har temperatur 23°C i fryseskåpet. Etter ei stund har alt vatnet frose og fått temperatur -15°C .
Kor mykje energi har vatnet gjeve frå seg i alt?

- e) Ein jamtjukk homogen bom med lengd $5,0 \text{ m}$ og masse 40 kg er hengsla til ei mast ved A og dannar ein vinkel på 70° med masta. Bommen vert holdt på plass av ein vaier som dannar ein vinkel på 50° med masta og er festa $1,0 \text{ m}$ frå enden av bommen.
Rekn ut draget i vaieren.

- g) Ein bil køyrer på eit tidspunkt med farten 75 km/h mot aust. Så kjem ein sving og $5,0 \text{ s}$ etter er farten 60 km/h syddover. Finn den gjennomsnittlege akselerasjonen (verdi og retning) til bilen i denne svingen.